

Balatonfüredi Hírlap

Társadalmi, gazdasági és a balatonfüredi járás érdekeit szolgáló hetilap.

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ: „BALATON” KÖNYVNYOMDA, BALATONFÜRED.	MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.	ELŐFIZETÉSI ÁR: EGÉSZ ÉVRE 10. — K, FÉLÉVRE 5. — K. NEGYEDÉVRE 2.50 K.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BALATONFÜRED.		EGYES SZÁM ÁRA 20 FILLÉR.

Füüdövendégek Balatonfüreden.

— 1913 július 23 — augusztus 1-ig. —

Dr. Binét Arnold hírlapíró és neje Budapestről, Ipoly-udvar.

Fuchs Antalné magánzó Bpestől, Fittler-villa.
Hertelendy Béla pü. számtanácsos és neje Zalaegerszegről, Bartha-villa.

Szommer Györgyné és Dallos Jánosné magánzók Győrből, Eszterházy-szálloda.

Salamon Béláné honvéd főhadnagy neje és öz. Gaál Lajosné, 1 cseléddel Veszprémből, Csete-villa.

Freisinger Gyula vállalkozó Budapestről, Erzsébet-udvar.

Dr. Bodnár István ügyvéd Nyiregyházáról, Erzsébet-udvar.

Schannberger Gyuláné ker. neje, 3 gyermeke, 1 cseléd Bpestől, Annuska-nyaraló.

Bárány Pálné építész neje és Glatz Sárka Kishérről, Annuska-nyaraló.

Toutenui József főállatorvos Turócszentmártonból, Stefánia-udvar.

özv. Rosenberg Károlyné magánzó, fia és leánya Kaposvárról, Erzsébet-udvar.

Schván Morné magánzó és leánya Esztergomból, Stefánia-udvar.

Grósz Ignác gazdálkodó és neje Göncruszkaról, Erzsébet-udvar.

Jakobovics Sámuelné ügyök neje Budapestről, Simon-nyaraló.

Fenyves Lajos keresk. Győrből, Döry-villa.

Upriny Antalné kereskedő neje és leánya Budapestről, Döry-villa.

Sasvári Géza mérnök és neje Budapestről, Grand-Hotel.

Büschitz József kereskedő Dunaszerdahelyről, Reé-villa.

Hirschler Berta és 3 testvére, 1 cseléddel Budapestről, Pihenő.

Sümegei Fülöp Máv. főellenőr és neje Budapestről, Erzsébet-udvar.

Bakos Zoltán min. fogalmazó Budapestről, Stefánia-udvar.

Illyés Endréné pü. tanácsos neje Budapestről, Stefánia-udvar.

Markovics Farkas szabómester és fia Budapestről, Stefánia-udvar.

Maróthy Lipót Budapestről, Stefánia-udvar.

Deák Jenő fogorvos és neje Kolozsvárról, Erzsébet-udvar.

Manheim Micike Budapestről, Döry-villa.

Dr. Hajdu Sándor körorvos, neje és fia Turáról, Erzsébet-udvar.

Markovics Sándor Bpestől, Stefánia-udvar.

Rothauser Márk kereskedő és neje Budapestről, Stefánia-udvar.

Angyalffy Józsefné magánzó Budapestről, Döry-villa.

Kakas Árpád gazdasági intéző Budapestről, Döry-villa.

Janovics Elemér cégvezető, neje, 3 gyermeke, 1 cseléd Argentínából, Ipoly-udvar.

Gábor Erzsé Budapestről, Ipoly-udvar.

Jókai S. né igazgató neje és leánya Kolozsvárról, Katica-lak.

Kelemen Ernő táblabíró, neje és 2 gyermeke Debreczenből, Esterházy-szálloda.

Vutkovics Ödön lapszerkesztő Budapestről, Vutkovics-villa.

Vutkovics Árpád min. segédfogalmazó Budapestről, Vutkovics-villa.

Dr. Zebényi Gyula jogügyi tanácsos Budapestről, Vutkovics-villa.

Vutkovics Zoltán min. segédfogalmazó Budapestről, Vutkovics-villa.

Aolis Krisztián magánzó Dresdából, Stefánia-udvar.

Takács Zsigmond erdőmérnök Ravazdról, Ipoly-udvar.

özv. Anthos Domokosné magánzó Budapestről, Vutkovics-villa.

özv. dr. Vutkovics Sándorné jogtanár özvegye, 2 cseléd Budapestről, Vutkovics-villa.

Dr. ifj. Orosz Géza ügyvéd és neje Budapestről, Erzsébet-udvar.

Vágó Dánielné kir. főmérnök neje és anyja Kaposvárról, Erzsébet-udvar.

Vidder Armin kereskedő Budapestről, Erzsébet-udvar.

özv. Rozenberg Károlyné keresk. neje és 2 gyermeke Kaposvárról, Erzsébet-udvar.

Lukács Lajosné keresk. neje és 2 gyermeke Budapestről, Erzsébet-udvar.

Sooky Endre ny. jószágfelügyelő Balassagyarmatról, Erzsébet-udvar.

Töttössy Sándor jószágfelügyelő Mátyásföldön, Erzsébet-udvar.

Aranyossy Sándorné magánzó Kenderől, Erzsébet-udvar.

Harsányi József kir. járásbíró, neje és leánya Körmendről, Fogas-szálló.

Dr. Berényi Leó ügyvéd Budapestről, Eszterházy-szálloda.

Dr. Braun Gyula és neje Budapestről, Liget-villa.

Vida László pénztárnok Budapestről, Stefánia-udvar.

Felsenfeld Adolf kereskedő és fia New-Yorkból, Stefánia-udvar.

Oesterreicher Adolf posta táv. ellenőr és neje Budapestről, Stefánia-udvar.

Hajnal Oszkárné keresk. neje Komáromból, Terézia-udvar.

Dr. Penthal Manó magánzó Budapestről, Terézia-udvar.

Stern Erzsike Budapestről, Révész-villa.

Dr. Filep Gyula tiszt. főorvos, egyetemi tanár és neje Kolozsvárról, Ipoly-udvar.

Pál József nyug. esendőrömester Zánáról, Herczeg-villa.

Löwi Fülöpné magánzó és leánya Budapestről, Döry-villa.

D. Thassy Kristóf földbirtokos Zalaegerszegről, Grand-Hotel.

Berceller Sándor kereskedő, leánya és veje Ipolyságról, Friduska-nyaraló.

Weisz Sámuel vállalkozó és neje Siklós-ról, Erzsébet-udvar.

Dr. Schvarcz Jakab vallásbíró Budapestről, Erzsébet-udvar.

Löwi Ferencné keresk. neje, 2 gyermeke, nevelőnővel Budapestről, Erzsébet-udvar.

Igaz József ref. lelkész és neje Szerencséről, Terézia-udvar.

Stróh Erzsé tanuló, nevelőnővel Budapestről, Hermina-lak.

Gerő Bernát szabó és neje Budapestről, Terézia-udvar.

Neumann Árminné magánzó és leánya Héviz-Győrkről, Halász-villa.

Hódossy Béla magánzó és neje Budapestről, Stefánia-udvar.

Holczbauer Gyuláné magánzó és leánya Budapestről, Eszterházy-szálloda.

Odor Anna magánzó K. Bézsénről, Stefánia-udvar.

Rákossy Hugóné magánzó Budapestről, Erzsébet-udvar.

Szabolcsy Miksa lapszerkesztő, neje és fia Budapestről, Quissisana.

Kádár Titusz benczés-tanár Kőszegről, Ipoly-udvar.

Gábor Józsefné operaénekes neje Budapestről, Ipoly-udvar.

Sarlay Jánosné, egy leányával Kertáról, Ipoly-udvar.

özv. Steinitz Miksáné magánzó Budapestről, Ipoly-udvar.

Dr. Ádám Árpád törvényszéki bíró Budapestről, Ipoly-udvar.

Weitzler Vilmos mészáros Esztergomból, Stefánia-udvar.

Binstok Lipót bélyegzőgyáros és neje Budapestről, Stefánia-udvar.

özv. Fülöp Ignác magánzó és leánya Egerből, Stefánia-udvar.

özv. dr. Schleining Istvánné és leánya Löcséről, Terézia-udvar.

Rósenthal Nándor kereskedő, neje, gyermekei, 2 cseléd Veszprémből, Irén-nyaraló.

Goldmann Andorné keresk. neje Lepsényből, Döry-villa.

Meszlányi István földbirtokos és neje Velenczéből, Döry-villa.

Grosz József árvaszéki ülnök Kolozsvárról, Karsay-villa.

Siebert Gyula lapszerkesztő Budapestről, Stefánia-udvar.

Plachy Bertalan nyug. tanfelügyelő, neje és leánya Budapestről, Stefánia-udvar.

özv. Gross Jánosné magánzó Bártfáról, Stefánia-udvar.

Hoffmann Jenő kereskedő Jánosházáról, Stefánia-udvar.

Ellend József főgymn. tanár és neje Sárospatakról, Grand-Hotel.

László Dénes magánzó és fia Brassóból, Ipoly-udvar.

Radó Ernő gyári főnök Budapestről, Erzsébet-udvar.

Dr. Scher Benő ügyvéd és neje Budapestről, Erzsébet-udvar.

Kovács Istvánné törvényszéki elnök neje és leánya Nyiregyházáról, Erzsébet-udvar.

Heimann Samu magánhivatalnok Pozsonyból, Reé-villa.

Auerbach Herman utazó Aradról, Erzsébet-udvar.

Wieber Gabriella tanárnő Budapestről, Erzsébet-udvar.

Marton Lipót kereskedő Budapestről, Stefánia-udvar.

Breier Lipót vendéglős Kaposvárról, Stefánia-udvar.

Wacner Henrikné keresk. neje és unokahuga Budapestről, Stefánia-udvar.

Albini Lajos kereskedő és neje Budapestről, Stefánia-udvar.

Biró Samu magánzó és neje Budapestről, Stefánia-udvar.

Dr. Marschalkó Tamás egyetemi tanár és fia Kolozsvárról, Ipoly-udvar.

Dr. Dercsényi Imre vármegyei főorvos és neje Diósgyőrből, Ipoly-udvar.

Ünneprontók.

Ünnepet ült az elmúlt vasárnap Balatonfüred iparossága. Ekkor avatta fel ugyanis újonnan épült székházát, mellyel nemcsak önmagának emelt díszes hajlékot, de amelynek létesítésével Balatonfüred községet is egy oly épülettel gazdagította, amelyre ez méltán büszkén tekinthet. És pedig annál is inkább, mert sokkal nagyobb és fejlettebb községek, mint Balatonfüred, híjával vannak ily székházak és így ezen körülmény ékes bizonyossága annak, hogy az itt letelepedett iparosok oly hasznos, sőt elsőrendű polgárai a községnek, amelyek nélkül Balatonfüred ma még ott sem állana, ahol jelenleg áll.

És mégis mit látunk? Sajnos és elvitathatatlan tény, hogy a benszülött polgárság nagyrésze nem tud és nem akar megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy az iparosság épp oly számottevő tényezője a községnek, mint ő, hiszen épp úgy, sőt talán fokozottabb mértékben járul annak fentartásához s így teljesen egyenrangú, egymást kiegészítő, egymás nélkül boldogulni nem tudó testvérei ennek a nagy családnak: a községnek.

Szomorúsággal látjuk, hogy alig van rá eset, midőn ez a két testvér egymás bajában vagy örömeiben osztoznék, egymást talán segítené, nem, minderről szó sincs, inkább bosszúságot, kellemetlenséget igyekeznek okozni egymásnak, akár csak a mostohák.

Igy történt legutóbb a székházavatastánál is.

Az ipartestület ezen ritka eseményt ugyanis nagyobb szabású ünnepélyvel óhajtott megülni s így a szokásos diszkozgyűlésen kívül színelőadás és táncmulatság tartását is programba vette. Ezt az alkalmat használta fel azután néhány éretlen, elvakult vagy felbujtatott suhanc arra, hogy az ünnepélyt megrontsák. Tették pedig ezt oly alávaló módon, mely minden jó-

ézésű embert a legmélyebben kell, hogy megbotránkoztasson.

Nem csupan felgyújtották egy ártatlan, nem is helyben lakó polgárnak pincéjét — mely az új székház közelében fekszik — de a villanyvezetéket is megrongálták, rövidzárlatot okoztak, miáltal persze a villanykörték kialudtak és így nemcsak a székházat, de az egész községet sötétségbe borították.

Még elgondolni is borzasztó az ilyen cselekedetnek tragikus következményeit. Zsufolt terem, emelkedett hangulat, feszült figyelem az előadásnál, hirtelen azután tűzilárma és pokoli sötétség!!

Nem tudjuk, vajjon a merénylők gondoltak-e arra, hogy az iparosság iránt érzett ellenszenvük által diktált cselekedetük hány családot borithatott volna gyászba és hány nő vagy gyermek eshetett volna ennek áldozatául?

Nem óhajtuk ezen tettnek végső következtetéseit levonni — hiszen hála Istennek nem történt baj — de igenis kérjük a polgárság józan gondolkozású, a község békéjét és haladását szívükön viselő tagjait, vessék ki kebelük-ből — ha ugyan oda tartozik! — az ilyen fegyházra méltó, minden emberi érzésből kivetkőzött szörnyeteget, nehogy az a jóhírnév, mellyel Balatonfüred polgárai joggal büszkélkedhetnek, ártatlanul csorbát szenvedjen. De kérjük a hatóságot is, kövessen el minden lehetőt, hogy a tettesek, melyek ma még ismeretlenek, kipuhatótassanak és elvegyék méltó büntetésüket, mert ami nem sikerült nekik ma, sikerülhet holnap, már pedig az ilyen lehetőségeknek tüzzel-vassal elejét kell venni.

Végül pedig kérjük az összpolgárság vezetőit, de a község minden lakosát is, dobják végre sutba az egymás iránti indokolatlan elleszenvet, keressek a barátságos, békés együttműködés lehetőségét, mert Balatonfüred csak akkor foglalhatja el helyét a modern községek között, ha polgárai féltékenykedés nélkül, egymással karöltve fognak annak boldogulásáért és haladásáért küzdeni!

F.

Székházavataás.

Szép ünnepély keretében avatta fel augusztus hó 3-án a balatonfüredi ipartestület új székházát, mellyel ismét szaporodott a községet díszítő épületek száma és amellyel megvalósult az iparosok azon óhaja, hogy birhatnak oly hellyel, ahol nyugodtan és célszerűen munkálkodhatnak vidékünk kézműipara érdekében és résztvehetnek a hazai ipar emelésére irányuló tevékenységben.

Az ünnepélyen — dacára a szakadó esőnek — nagyszámú közönség gyűlt össze.

Délután 4 órakor nyitotta meg az ünnepélyt Langer István főszolgabíró, mire Czigány Pál plébános mondott nagyhatású szép beszédet és szentelte fel egyháziilag az épületet. Ezt követve Ligeti Jenő izr. tanító kérte az Isten áldását az új épületre és az abban végzendő munkára. Utána Halvax Frigyes soproni iparkamarai alelnök tolmácsolta a kerületi iparkamara üdvözlését és buzdította az iparosokat az egyetértő és összetartó hasznos munkára, amihez készséggel ígérte az iparkamara mindenkori segédkezését.

Ezek után Kozma István ipartestületi elnök megnyitotta a diszkozgyűlést.

Az elnöki megnyitó után Fazekas Vilmos ipartestületi jegyző tette meg jelentését, elmondva a székház létesítésére indító okokat, a székház szükségességét. Közölte minő forrásokból merítették az anyagi erőt, kik járultak hozzá adományaikkal és mily módon történik a 30.000 koronás értékű épület még fedezetlen 16.000 korona költségének lefizetése. A diszkozgyűlés tudomásul véve a jegyzői jelentést, jóváhagyta és megerősítette az ipartestületi előljárásnak a székházépítésével végzett összes munkálatait, elszámolását és költségvetését.

A jegyzői jelentés után dr. Kuntzl Ernő ügyvéd, iparhatósági biztos tartott igen tanulságos és szép felolvasást a kisipar és kisiparosokról; majd pedig Mészöly Gyula nyug. kir. járásbíró ügyvéd beszélt a házi-iparról, mire Herczeg Imre alelnök a diszkozgyűlést bezárva, megköszönte a megjelentek érdeklődését.

Este 9 órakor igen jól sikerült két egyfelvonásos vigjátékkal szórakoztatták a termet

Az utazásról.

Irta: Gyulay Károly.

Az utazás részint szórakoztatni és üdíteni, részint pedig gyógyítani is hivatott. Mindenkép tehát jelentős egészségügyi rendeltetése van; már amennyiben nem hivatalos, üzleti vagy családi természeti utazásokról van szó. Akárminő formája, rendeltetése és célja legyen is valamely utazásnak, az utas bizonyos egészségügyi szempontokat minden esetben mérlegelni tartozik, bár akár megroppant egészségének helyreállításáról, akár pedig meglévő egészségi állapotának óvásáról és fentartásáról legyen is szó.

Egészséges, csupán szórakozni vágyó emberek egész sora szokott utazások alkalmával megbetegedni; üdülni, gyógyulni kénytelen utasoknak pedig ugyancsak tetemes százaléka lesz az utazás folytán gyengébbé, betegébbé, egyszerűen azon okból, mivel az utazás hygiénéjével számolni nem tudott, vagy nem volt képes. A Baedecker, a Meyer és egyéb világszerte közismert utazási könyvek a legapróbb részletekig tájékoztatják, sőt kioktatják az utazó közönséget minden az utazásra vonatkozó tudnivalók felől, csupán az utazás egészségügyi követelményeire ki nem terjeszkednek azok sehol sem.

Az utazás meg nem hozza akárhány esetben a tőle várt üdülést, gyógyulást, pihe-

nést, sőt a szórakozást sem. Ennek okát mindenestire az utazással kapcsolatos s azzal elválaszthatatlan összeköttetésben álló egyes egészségügyi tudnivalók, követelmények részleges vagy teljes negligálásában kell elsősorban keresnünk. Az utasok tetemes része, ugyszólván még a modern utasok sorában is nem egy akad, aki az utazás fáradalmához fűzött fizikai és pszichikai erő teljesítőképeségével nem tud számolni s így azokat az utazás megkezdésekor, sem pedig utazásai közben mérlegelni nem képes vagy ezt a mérlegelést talán fölöslegesnek is tartja. Az ismereteit, impressióit gyarapítani kívánó utasok sorában, akárhány olyannal találkozunk, aki egy havi időtartam rövid keretében, valósággal tanulmányi tárgyává teszi Velencét, Firenzét, Rómát, Nápolyt, a Rivierát, Párist és a Svájcot. Tagadhatatlanul a legszebb körutazási projektumok egyike! Csakhogy a rövid pár hétre szorított impressiók tömege, az ugyszólván éjjel-nappal utazónak fizikailag is túlerősen igénybevett szervezetét, agy- és idegrendszerében fogja pszichikailag is valósággal megtámadni. Szól ez legkivált azokra az utasokra, akik teljes fogékonyságukkal csakugyan tanulni is vágyanak; az impressiókat tehát magukba fogadják s azokat szellemileg föl is dolgozni s így a maguk szellemi tőkére javára, hasznosítani igyekeznek.

Az utasok egy másik csoportja üdülés, idegmegnyugtató céljából neves fürdő-

helyekre vonul, hogy ott a kínáló szórakozások egyidejű kiaknázásával, bálókban, hangversenyekben, versenypályákon, játéktérmekekben izgassa a nyugalomra ugyancsak ráutalt idegrendszerét. A helytelenül utazók kategóriájának csoportját kiegészítik az olyan fürdőzők, akik ideges mivoltuk és környezetük otthonából, üdülőhelyekre menekülnek, hogy ott flirteléssel, esetleg flirtelésnél is jóval továbbmenő idegrombolással rontsanak szervezetükön, amely talán épen a flirtügyek révén leginkább rászorulna az elutazás által remélt pihenés jótéteményeire. Az utasoknak korántsem jelentéktelen száma igyekszik félreeső, csöndes, olyan üdülőhelyre vonulni, ahol zaklatot idegrendszerét helyrehozhatja, avégből pedig az abszolút magányt keresi oly messzemenő végletekben, amely mellett teljes elhagyatottságában valósággal buskomorrá válik.

A vendéglők, szállodák, éttermek, kávéházak hygiénéje kivált hazánkban, de a kulturkülföld legtöbb helyei is, legjobb és legkedvezőbb esetekben is csak megközelíti ma még a fontosabb egészségügyi követelményeket. A gyökeres reform és szanálás e téren, a jövő hygiénikus törekvéseinek minden bizonnyal egyik főfeladatát fogja képezni. A legtökéletesebbnek tudott kényelemmel berendezett szállodákban is az utas ugyszólván kivétel nélkül azt a szobát kapja, amelyet a vendéglős, avagy a szobapincér, az érkező utas küisejének mérlegelése után,

HIREK.

Haladunk vagy maradunk?

Laptársunk, a „Balatonkenesei Hírlap“, mult heti számának tárcájában a régi Kenesét írja le, melynek végső passzusában közli a Pesti Hírlap 1848. évi március 12-iki számában közölt következő hirdetést is:

Balaton-gőzhajózás utazási rende 1848-ik évi mártius hónapban. A „Kisfaludy“ gőzös Füredről minden hétfőn, szerdán, pénteken reggeli 6 órakor indul Keszthelyre ott meghál. Keszthelyről pedig minden kedden, csütörtökön, szombaton reggeli 6 órakor indul Kenesére s onnan füredi hálására visszatér. Lemeneti útjában Szántód, Boglár, Fülöp, Badacson, Fonyódi állomásokat megéri, visszajövet Alsó-Örsöt is. Erős vasból készített két rakhajók egyike minden szerdán Keszthelyről Kenesére, a' másik ugyanaz napon Keneséről Keszthelyre portékákat és természetmennyeket szállít. A szállítás iránti intézkedéseket Füreden a' Balaton-gőzhajózási igazgatóság vezérli.

Pinterics József.

Érdekes ebből a kis hirdetésből látni, hogy míg hatvanöt év előtt Kenese, Alsóörs, Szántód mint hajóállomások, Balatonfüred pláne mint igazgatósági székhely szerepel, addig fenti községek ma teljesen kiesnek a hajózás utvonálából, Balatonfüred pedig maga is csak mint közbeeső állomás van felvéve. A gőzhajózás központja ma természetesen Siófok, mely 65 év előtt még csak kis pusztá volt, és — kedvező fekvése mellett, — néhány lelkes és előrelátó férfiúnak köszönheti ezt az óriási haladást.

Látjuk azt is, hogy Tihany, mely ma a Balaton egyik erősen látogatott kikötője, abban az időben alig bírhatott jelentőséggel, mert Szántódtól csak kompon lehetett oda-jutni, mely közlekedési eszközre a városi ember nem szívesen bízta magát.

Tagadhatatlan, hogy a Balaton forgalma megsokszorozódott ez idő óta, mert hiszen ma már öt személyszállító hajó szeli keresztül-kasul a Balaton hullámaít, mindamellert ez forgalom még sem akkora, aminő helyes

tized előttiéknél, még inkább pedig nagyapáink koráénál. A menetjegy-kiszolgáltató stb. egyéb utazási irodák közvetítései, utbaigazításai sok üdvöset és hasznosat nyújtanak az üdülni vágyó utasnak is, mindamellert egészségi tekintetben alig tartalmaznak azok olyasmit, amiből az utas megtudhatná azt, hogy egészségi szempontokból hol részesülhet a legtisztább, a legcondosabb ellátásban. Nemzetközi, szervezeti és szövetekezeti alapokon lehetne talán az utasok, utazási irodák, vendéglősök stb. közös hozzájárulásával az utazóirodák útján kérdőíveket tartani, amelyekben feltüntetve volna az, hogy az utas mit kíván egészségügyi szempontokból. Az egyes városok és fürdőhelyek szállodásai pedig a valóságnak megfelelően mit képesek nyújtani e tekintetben az utasnak, egyben pedig mennyiért is nyújtják azt számára.

Ezen hirnevesebb turistaegyesületek mai szervezete e tekintetben sok figyelemreméltó és hasznos utbaigazítást nyújt ma már tagjainak. Ezek az utbaigazítások eléggé messzemenően kiterjeszkednek a turistaegyesületek tagjainak egészségügyi követelményeire, szükségleteire is. Mindenkép követendő példaul állíthatók, tehát oda ezek az egyesületek az utazóközönség s a szállodások között közvetlenül hivatott utazási irodák elé is. Mindezek a hasznos utbaigazítások önként érhetően nem tartalmazhatnak utasításokat az olyan utasok részére, akik mint betegek

közlekedési politika mellett lehetne, sőt lennie kellene.

Legszomorubb azonban az, hogy Balatonfüred, mely a Balaton legrégebb és legismertebb helye, mint hajózási központ teljesen elvesztette jelentőségét és ma alig több, mint bármely más megállóhely és csupán a Siófokkal való viszonylatban élénkebb, mint — mondjuk — a Virius-telep.

— **Személyi hírek.** E hét folyamán Rickl Gyula igazságügyi és Benedek Sándor belügyi államtitkárok üdülés céljából Balatonfüreden tartózkodtak.

— **Hajdu Tibor dr. Balatonfüreden.** Hajdu Tibor dr. pannonhalmi főpát szerdán Balatonfüredre érkezett, hogy az ujonnan épített fürdőtelepet megtekintse. A főpát Vaszary Ernő igazgató kalauzolásával megtekintette az összes épületeket és úgy ezek, mint a fürdőház elegáns és kényelmes berendezése rendkívül megnyerték tetszését, az igazgatóság által tett rendelkezéseket minden irányban helyesnek találta és több ízben kifejezést adott meglegedésének. Az áldozatkész és nemes gondolkozású főpát még néhány napot tölt itt és azután visszatér székhelyére, Pannonhalmára.

— **A Mangold-szobor leleplezésének elhalasztása.** Mangold Henrik dr. emlékszóbrának mára tervezett leleplezése több oldalról kifejezett kívánságra Szent István napjára halasztatott el.

— **Gervay Erzsébet hangversenye.** Szépszámu és előkelő közönség jelenlétében tartotta meg szerdán Gervay Erzsébet, a Népopera volt tagja hangversenyét a gyógyteremben Benkő Alice hegedü- és Ruminé Jolán zongoraművésznő közreműködésével. Az előadók képességéről vagy művészetéről kritikát gyakorolni nem lehet hivatásunk, mert ezt nálunk sokkal szakavatottabbak elvégezték már, mi csupán annak konstataálására szoritkozunk, hogy a jelenlevő közönségnek olyan műélvezetben volt része, amilyenre aligha számított. Különös feltűnést keltettek azonban Benkő Alice, egy alig 17 éves leány szólói, aki Hubay Jenő, Kreisler Wieniawsky szerzeményeit hangjegy nélkül, per memoriam játszotta Ruminé diszkrét zongorakiséréte mellett oly készséggel, aminő.

utaznak gyógyulást keresni. Ezek számára kizárólag a kezelő-orvos hivatott az irányadó utasításokat megadni, megszabni. Amiről itt legfőként szólni akarunk, az inkább csak az egészséges állapotban utrakelő és utazó egyéb hygiénéjére vonatkozatható első sorban. Az utazásnak bármilyen célja legyen is, annak nem az a rendeltetése, hogy abból kimerülten, sőt betegen, hanem inkább fölfrissülten és megerősödöten térjünk vissza otthonunkba. E tekintetben az utas aztán maga is bizonyos elővigyázati övrendszábetartását multhatatlanul tartsa szem előtt s így utközben csak úgy, mint utjának megállapított közbeeső állomásainál és megállapított végpontjainál egyaránt azokat a közlekedési eszközöket, járműveket, továbbá azokat a szállodákat és éttermeket vegye csak igénybe, ahol a tisztaság szembeötlő s ahol a kiszolgálás és ellátás hygienikus követelmények szempontjából is mindenkép kielégítőnek és megbízhatónak látszik.

Eladó vagy bérbeadó

egy három szobából és minden mellékhelyiségből, nagy kertből álló ujonnan épült ház, közel a fürdőtelephez. A vételhez elegendő 4000 korona. Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal nyújt.

zsufolásig volt közönséget, míg az erre következő mozgófénykép előadást gonosz kezek megzavarták azzal, hogy a székház közelében felgyújtottak egy pinceépületet és utána az egész községre kihatóan megromtatták a villamos világítást, úgy hogy teljes sötétségben maradt úgy a multság színhelye, mint az egész község.

A, hogy a zsufolásig megtelt teremben nem tört ki pánik, Fazekas Vilmos ipt. jegyzőnek köszönhető, aki a tűz kiütése után higgadt szavakkal közölte a bajt a közönséggel és így sikerült is azt megnyugtatni, úgy hogy a rend mindenben fentartható volt.

A tűz eloltása és a villamos világítás helyreállítása után a mozgó előadása folytatott, de itt már észre lehetett venni a közbejött esemény hatását. Annál jobban sikerült azonban az ezután következett táncmultság, melynek csak a nap felkelő sugarai vetettek véget.

A multságon felülfizettek: Bedegi Gábor 10 K 56 f.; dr. Darányi Ignác, Töttösy Béla, dr. Kunzl Ernő, Nagy Róza, özv. Vutkovics Sándorné és Kozma István 10—10 K; Zollner Ármin, Ellmond György és Tary János 5—5 K; Oblatt Rudolf 4 K; Tormássy Gyula, Herceg Imre, Babinszky József, Hirschfeld Samu és id. Tolnay Jánosné 3—3 K; Lohner Ferenc, Satler Ignác, Ligeti Jenő, Rohály Ferenc, Ujhelyi Imre, Oblatt József, Lövinger Miksa, Veisz József, Balogh István, Winter József, Veisz Miksa, Singer Zsigmond, Protovinszky Sándor, ifj. Véber Ferenc, Soós Gyula, Ábel János, Tóth Benjamin és Jung Tivadar 2—2 K; Somogyi Gyula, Vörös Dániel, Posztobányi Károly, Fazekas József, Szőke Lajos, Székely Gáborné, Váczi Kálmánné, Mihályka Mihály, Götl János, Stéger Márton, Zvekk Elek, Babarik János, Honcz N., Strausz N., özv. Barta Lászlóné, Romics János, Kerepeszky Pál, Györfly Károly, és Zartl József 1—1 K; Jovák Orbán 60 f; Grubics Sándor, Komorek István és N. N. 50—50 f; Összesen 161 K 66 f.

Augusztus hó elsejével új előfizetést nyitottunk lapunkra. Tisztelettel kérjük t. vidéki előfizetőinket, hogy esedékes és hátralékos előfizetési díjaikat beküldeni sziveskedjenek.

az utasnak kijelölni jónak lát Hogy az utasnak saját pénzéért magának volna joga az üresen álló szobák közül a hygiéne szempontjából neki legalkalmasabbnak látszót kiválasztani, attól a mai szállodarendszer, minden tökéletességei mellett is, ma még vajmi távol áll. Ideális állapot mindenestre az volna, ha a szállodák valamennyi szobája, elhelyezésében és berendezésében az egészségügy minden követelményének kivétel nélkül és messzemenően megfelelné. No ettől a dicséretes állapottól London, Páris, Berlin legelsőrangú szállodái is, általánosságban csak oly távol állanak, mint kisebb fürdőhelyeink szimpla vidéki vendéglői. A különbség a kettő közt csakis a külső fény, pompa és a meztelen valóságban nyilvánul. Az üdülésre, pihenésre utalt utasok idegeivel, egészségével a szállásadók ma nem törődnek. Egyik külföldi ismerősöm keservesen panaszkodott nemrégiben is, hogy legutóbb budapesti üdülése alkalmával (az itteni hőforrásokat használta), egyik elsőrangú köruti szállodánkban olyan szobát kapott, amely a hál- és hangversenyterem közvetlen közelében feküdt. Tehát éj idején pihenni sem tudott a zenétől és zajtól.

A menetjegy-irodák tevékenysége nálunk s még inkább a külföldön vajmi sokat lendített ma már az utazás és az utazni kívánó üdülni közönség helyzetének javítása érdekében. E tekintetben a mai állapotok hahonlhatatlanul jobbak, kedvezőbbek, a pár év-

vel csak kiváló művészek bírnak. A közönség természetesen hálás is volt az előadó művésznők iránt és minden egyes szám után hatalmas tapsokkal adott kifejezést tetszésének.

— **Atlétikai verseny és gyermekbál.** A fürdőző ifjuság vigalmi bizottsága e héten is gondoskodott a közönség szórakoztatásáról. Kedden atlétikai viadalt rendezett, amelyen Siófokról is többen résztvettek, csütörtökön pedig szépségversennyel egybekötött gyermekbált. Ugy a verseny, mint a bál néhány kedves órát szerzett a fürdőző közönségnek.

— **Élő fák rongálása.** A fürdőtelepre vezető gyalogjáró kipisztult fái helyett csak a tavasszal ültettek újakat. A gondos öntözgetés, ápolás mellett meg is eredtek szépen s már a legtöbbjének gyönyörű hajtása van. Annál nagyobb a fölháborodásunk azok ellen a gonoszindulatu csivaszok ellen, akik a polgári iskola kerítése mellett levőket éjjelenként derékon tördelik kettőbe. Ugy tudjuk azonban, hogy az éjjeli örök már régen lesik a jeles ifjakat, csak hogy ezideig még nem sikerült tetten érni őket. Nem adnók sokért, ha elcsiphetnék az irhájukat, mert az ilyen romlottlelkű fahóhérok csakugyan rászolgálnak a legszigorubb büntetésre is!

— **Fogászati rendelés.** Molnár Imre fővárosi fogász e hó végéig az Erzsébet-udvarban levő lakásán mindennemű fogászati munkákat végez.

— **Uszóverseny.** A balatonfüredi ifjuság vigalmi bizottsága augusztus 14-én, csütörtökön d. u. 4 órakor uszóversenyt rendez a következő számokkal: 1. 40 méteres gyermekverseny. 2. 40 méteres sprint. 3. 100 méteres főverseny. 4. 60 méteres hátuszás. 5. 60 méteres melluszás. 6. 60 méteres hendicep. 7. 400 méteres uszás. 8. Vegyes uszás 3-szor 20 méteres. 9. 4-szer 20 méteres vegyes staféta. 10. 20 méteres hölgy-verseny. Nevezéseket László Andor (Erzsébet-udvar) lehet beadni augusztus 13. (szerda) déli 12 óráig. Nevezési díj 60 fillér. Belépődíj 60 fillér.

— **Az elmaradt repülőnap.** Dobos István pilóta csütörtökön repülőnapot akart rendezni Balatonfüreden. Időközben azonban Siófokon baleset érte, amennyiben kb. 100 méter magasságból gépével együtt lezuhant és a gép erősen megrongálódott, ő azonban sértetlen maradt. Dobos lapunk szerkesztőségéhez táviratot intézett, amelyben jelzi, hogy legközelebb levélben értesít bennünket a repülőnap mikor leendő megtartásáról.

— **Felhőszakadás Tapolcán.** Tapolcai tudósítónk írja: Folyó hó 3-án délután 3 órakor északról és keletről folytonos dörgés

és villámlás között sötét felhők közeledtek, amelyek 3¹/₂ órakor városunk és környéke fölé érkezvén, mintegy másfél óra hosszáig szakadatlanul tartó felhőszakadás zudult reánk, közben folytonos villámlás és dörgéssel. Az eső oly sűrű volt, hogy alig lehetett néhány lépésnyire látni, közben apró szemű elég sűrű jégesővel. A sok víz az egész városban utcaszélességben folyt le, közben behatolva több pincébe, sőt néhány lakóházba is. A város összes utcáinak csak sziklatalaja látszott, a víz az utca burkolat követ lesodorta és közben több ház pincéjét teljesen megtöltötte az árvíz. Legveszedelmesebb volt a vasuti pályaudvarra vezető uttest és az u. n. Erzsébet-liget, amelyen keresztül a közlekedés teljesen megszűnt, mert 50—60 cm. magas rohanó víz borította el. A délutáni vonatok nagy késéssel beérkeztek ugyan, de már visszamenni Keszthely és Sümeg felé nem lehetett, mert a víz a vasuti töltéseket több helyen annyira elvitte, hogy a sinek és talpfák a levegőben függtek. A rohanó árvíz gabona kereszteteket, döglött szárnyasokat, kimosott burgonya bokrokat és stb. hozott magával. A közlekedés Keszthely felé nemcsak a vasuton szűnt meg, hanem az országuton is, mert Balatonedericsnél és Törek-pusztánál még a kőhidakat is elsöpörte a hegyekről lerohanó árvíz. A jégeső szőlőben 30—50% kárt tett. A burgonyát, tengerit a víz kimosotta vagy eliszapolta. A villám is több helyen leütött. Ujabb károk hírét folyton vesszük.

— **Jégverés.** Az elmúlt vasárnap délután a szomszéd községek, különösen Hidegkut, Balatonszőlős és Pécsely határait a jég nagyon elverte. A balatonszőlősi határban akkora jég volt, hogy lapátolni lehetett s nemcsak a szőlőben, kukoricában, hanem egyéb vete-ményekben is igen nagy károkat tett.

— **A cséplőgép áldozatai.** Két halálos szerencsétlenség történt e héten Zalamegyében a cséplésnél. Felsőlakos községben Györfy István gazda portáján cséplették ki a községbeliek gabonatermését. A gépnél mint etető volt alkalmazva Bazsika Vendel félkegyelmű ember. Bazsika a gép tetején állott s a dobba ő rakta be a feladott kéréket. A leányok csufolódni kezdtek a félkegyelművel. Tréfálkozás közben az egyik lány meglökte Bazsikát, aki elvesztette egyensúlyát és belezuhant a dobba, mely tövig leszakította a bal lábát. A szerencsétlen ember vérvesztéséig következtében meghalt. A másik szerencsétlenség Lichtenstein Mór kalapuztai uradalmában történt. Az óriási szélvihar összebogozta a cséplőgép szijait. Pajzs János gépmester benyult a gépbe, hogy a szijakat megjavítsa. A működésben levő gép azonban berántotta a kerek közé,

amelyek szétroncsolták a bal karját és egész féloldalán olyan súlyos sebek ejtettek rajta, hogy most haldoklik.

Molnár Imre fővárosi fogász értesíti a t. közönséget, hogy e hó végéig terjedő fogászati rendelését az Erzsébet-udvarban levő lakásán megkezdte.

Készít: fogtömést, arany- és kaucsuk-hidmunkálatokat, szájpadrátnélküli fog-sorokat stb. fogászati munkákat a legteljesebb jótállás mellett.

Gyökér- és foghuzások teljesen fájdalom nélkül!

Található d. e. 9—¹/₂12, d. u. ¹/₂3—5-ig.

A keztyü.

Minden divatcikk között csak épen a keztyü az, amelyről legkevésébbet beszélnek. Talán azért, mert kevésbé van alávetve a változásnak. A két utolsó évszázadban, ugy alakjában, mint a kivitelében, jóformán egyforma volt mind mai napig.

Pedig a keztyünek is meg volt a maga fénykora, amely igaz, hogy réges-régen le-tűnt. A keztyü is csillogott a sok aranytól és drágakőtől, prémdíszes volt és épen ugy díszítette az áldást osztó főpap kezét, mint a kereszties vitéz harci öklét.

A mai keztyünek már sokkal szerényebb az alakja. De hogy már réges-régen, a leg-régibb ó-korban is viselték, az be van bizonyítva. Homérosz az Odisszejében az öreg Laertes kertjében keztyüvel a kezükön dolgoztatta napszámosokat. A régi egyiptomiak hosszú keztyüvel rótták le adójukat és már a régi perzsák is tudtak mindenféle szőrméből készíteni keztyüt.

A későbbi korban a görögök és rómaiak az ujjakra huztak keztyüt étkezés közben, miután más ételészköz hiján a kezükkel ettek. Hogy legrégebb őseink viseltek-e keztyüt, azt nem tudjuk bizonyosan, de valószínű, hogy nagyon hideg téliidőben keztyüben vadásztak. A régi skandinávoknak, a népvándorlás germánjainak, a frankok s más népeknek már volt keztyüjük.

A keztyü a VI. században a püspöki jelvényekhez tartozott. Akkor, s később is fehér volt a keztyüjük, a kézfejen arannyal s drágakővel kivarrott keresztel.

Eleinte a keztyü csak szükséges ruhadarab volt, amely megóvta a kezét. Később aztán az öltözék díszévé vált. Európában csak a XII. században tanulták meg az ötujjas keztyü módját. A XIII. században már fontos cikke volt az előkelő hölgy felszerelésének. Hogy mennyire nélkülözhetetlen volt a lovagoknak a háboruban vagy a harci játékokban, azt mutatják a régi lovagfelszerelések,

JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszertárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, **de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz.** Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett **eredeti készítmény** nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN, Budapest, VIII., Szigetvári-utca 16.

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az **eredeti minőség.**

gyakran művészi kivitelű páncélos keztyűje.

A közép-korban bizonyos szimbolikus jelentősége is volt a keztyűnek, amikor a lovag harcra hívta ki ellenségét, keztyűt dobott a lába elé. Ha a másik fölvette, ez annak a jele volt, hogy elfogadja a harcot. A keztyű jelképe volt továbbá a napi felavatásnak, hűbéradásnak, rangemelésnek. Mint az ó-korban, a közép-korban is adóztak keztyűt, de ezt leginkább mindenféle vadnak bőrből, vagy vidrabőrből készítették.

Már a XIII. században a legnagyobb gondal készítették a keztyűt. Abból az időből származik az arany- és ezüsthímzéses bارسonykeztyű, amelyet a Habsburg-ház kincstárában őriznek Bécsben. Ugyanott láthatók még a keztyűk, amelyek a római-német császárok jelképeihez tartoznak. Biborszinű selyemből vannak összevarrva, tele drága himzéssel, ékkövekkel és zománcos csillámmal.

Általánosság a XVI. században lett a keztyűviselet és akkor érte el a fényezés is ezen a téren tetőpontját. Többnyire fehér és sárga puha bőrből készítették, amelyet előbb erősen beillatosítottak, azután arannyal és drágakövekkel kihimeztek. Nagyon kedvelt emléktárgy volt, amelynek mindenki megörült.

XVI. Lajos idejében a divat elfordult a nagyon diszes keztyűtől és azóta mindig az egyszerű keztyűt kedvelték, bár a divat néhányszor megkísérlette, hogy mindenféle változtatást tegyen rajta. De hiába volt minden igyekezet, a napkirály udvarában csak félkeztyű járt, amelynek egyetlen disze egy kis szalag volt. Ugyanezt a formáját megtartotta mind mai napig, csak a színekben gazdagabb a keztyű, mint hajdan volt.

A szerkesztésért felelős: Faragó Adolf.

A Magyar Francia Biztosító Rt.

balatonfüredi ügynöksége
(Darab-féle ház)

a legkedvezőbb feltételek mellett
köt biztosítási ügyleteket.

Felvilágosítás díjtalanul.

**A Balatonon közlekedő
személyszállító hajókra
és ezek állomásaira
hirdetéseket felvesz a**

PARAGON

hirdetési és kereskedelmi r. t.

Budapest V., Gresham-palota.

BOLDOG ÓRÁI

Csakis annak lehetnek, aki hozat magának egy műkedvelő hangszert **WAGNER** o „Hangszer-Király“-tól Budapest, o o József-körut 15 szám. (Telefon.) o Varázsfuvola ajándékkal 4 K. Csodaréz-trombita erős rézből 6 K. Szájharmonika dobkisérettel 3 K. Facimbalom, 15 hanggal 4 K. Tündérharangok, állványon 8 K. Varázshagedü, ujdonság 6 K. A milánói, párisi és londoni kiállításon kitüntetve az első díjjal. — Javitási szakmühelyek! Fényképes árjegyzék ingyen! — Óvás! Ügyeljen a „Wagner“ névre és a 15-ös házszámra.

Ha valamit eladni vagy vásárolni akar,
biztos sikert ér el a
„Balatonfüredi Hirlap“-ban!

Őszi trágyázás!
THOMAS-SALAK
a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!
Óvakodjunk a hamisításoktól!
Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta!
Minden zsák tartalomjegyzékkel van ellátva!
Kalmár Vilmos, a Thomasphosphatfabriken Berlin, vezérképviselője
Budapest, VI., Andrássy-ut 49.

Különösen a jelenlegi rendkívül olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat.

Parfumerie „H E Z“ Illatszertár
háztartási, kozmetikai és kötszerészeti cikkek nagy raktára. Nagyban és kicsinyben.
Budapest, VIII., Losonci-utca 13/U.

Reklámunk óriási eredménye

ujab reklámakcióra ösztönöz, melynek nyomán tisztelt közönségünknek még nagyobb és szembeszökőbb előnyöket biztosítunk.

Ujabb előnyajánlatunk:

1 csoport 2 K 50 fillér (19 darab) **Összesen 19 darab**
1 drb üvegtégely francia arc- és kézfényesítő
1 drb francia szappan (bármely illatban)
1 üveg francia parfüm (bármely illatban)
1 üveg francia brillantin (bármely illatban)
1 könyv (60 lap) angol pouderpapír
1 csomag dr. Heider-féle fogpor
1 drb francia fogkefe (csontnyéllel)
1 csomag amerikai Shampoo hajmosópor
1 üveg valódi Johann Maria Terézia kölnivíz
10 darab szekrény- és ruhaillatosító (francia Sachet lap)

Szállítások naponta eszközöltetnek utánvét mellett. Négy koronán aluli megrendelésnél portómegtakarítás céljából célszerű a pénzt előre beküldeni (lehet bélyegekből is), így a portó 50 fill., utánvételes szállításkor 84 fillér. Csomagolási költséget nem számítunk.
Tizenhat oldalas illatszertár és háztartási értesítőnköt kivánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Készpénzfizetés

mellett keresek megvételre Balatonfüreden, lehetőleg közel a községhez egy 3, 4, vagy 5 holdas

== szőlőbirtokot ==

termő szőlővel. — Bővebbet a kiadóhivatalban.

Balatonarácson,

közel a vasutállomáshoz, két birtok, az egyik 2000 négyszögöl, a másik 6400 négyszögöl, 2 szoba, konyha, veranda, illetve 4 szoba, konyha, veranda és egyéb mellékhelyiségekkel teljesen felszerelve, ugyszintén kitünő termő szőlővel beültetve, **jutányos áron eladó.**

== Cim a kiadóhivatalban. ==

